

Tyypillinen elämäntarina Itä-Karjalasta.

Kesä on parhaimmillaan Selkin kylässäkin, joka sijaitsee noin 35 kilometriä Paatenesta etelään. Tämä puhdastyylinen karjalaiskylä tuntuu elävän täysin rauhanomaisesti, lukuunottamatta sitä, että miehiä ei näe juuri ollenkaan. Kellokaulaiset lehmät liikuskelevat verkalleen raitilla ja nurmikolla, kanat nokkivat siellä täällä itselleen ravintoa ja puolialastomat lapset juoksentelevat kaikkialla ympäriinsä. Avoimesta ikkunasta kuuluu ompelukonetta pyörittelevän neidon surumielinen, eksoottiselta kajahtava laulu . . .

Täällä tai oikeastaan hieman kylän ulkopuolella, tapaam 45-vuotisen naisen, jonka monivaiheinen elämäntarina on jälleen uusi esimerkki bolshevikien hallitsemalla Venäjällä tapahtuneesta yleisestä kurjistumisesta ja mistään piittaamattomasta stalinilaisesta mielivallasta.

Onnellinen lapsuus ja nuoruus.

Paikkakunnan luterilainen sielunpaimen, sotilaspastori K. oli kertonut joitakin seikkoja tämän naisen elämän varrelta, ja niin me yhdessä ajoimme kilometrin tai puolitoista paikalle, missä maantien korjausryhmä, kaikki naisia, parhaillaan työskenteli. Joukosta saatiin helposti «esiin» Maria Prokkojev, joka karjalaisen vilkkaana mielellään nousi autoon. Siellä, turvassa hyttysiltä ja paarmoilta, hän selosti elämänsä kulkua ja perheensä kohtaloita.

Surut ja murheet sekä raskas työ ovat painaneet leimansa tähän naiseen. Mutta ihmeen virkeänä hän sitenkin on säilynyt eikä hän syytä kohtaloa. Päinvastoin hän nyt on oikein iloinen, sillä vaikka työ ei ole kevyimpiä, on jokapäiväinen leipä kuitenkin varma.

Hän syntyi 45 vuotta sitten Pyhäniemessä kuuluisan kauppiaan Timofej Butorinin tyttärenä. Perheessä oli kaikkiaan 8 poikaa ja 3 tyttöä. Isä Butorin kävi kaikenlaista kauppaa, hänellä oli myymälät Pyhäniemessä, Käppäselässä ja Jänkkäjärvellä. Hän oli

Maria Prokkojev, o. s. Butorin. Kasvoissa näkyy surujen ja raskaan työn leima, mutta myös peräänantamaton ja toivorikas sitkeys. (TK. — Piha).

aikojen kuluessa koonnut huomattavan omaisuuden ja kohonnut suorastaan ruplamiljonääriksi. Varallisuuden ulkonaisena merkinä oli perheen asuintalo Pyhäniemessä, se oli 4-kerroksinen ja sisälsi parisen tusinaa huoneita. Eipä ihme, että nuorella Marialla oli oma huoneensa ja oikein kamarineitsyt, joka piti hänestä huolta.

Eipä voinut nuori tyttö silloin aavistaakaan, mitä kohtalo oli hänelle varannut.

Kouluajat ja naimisiinmeno.

Koska Butorinin suku tavallaan kuului ns. parempiin ihmisiin tsaarin aikana, koetettiin lapsille hankkia runsaammin sivistystä. Niinpä Mariakin lähetettiin Petroskoihin, missä hän suoritti tyttökoulun kurssin. Hänellä oli vankka aikomus ruveta opiskelemaan yliopistossakin, mutta jostakin syystä siitä ei kuitenkaan tullut mitään. Sen sijaan hän suoritti Impilahden kansanopistossa kurssin oppien sinä aikana suomenkielen.

Jo ennestään hän oli melkoisen kielitaitoinen, sillä tyttökoulussa oli silloiseen venäläiseen tapaan opetettu runsaasti ranskankieltä ja luonnostaan hän osasi venettä ja karjalan murretta.

Sivistyksen täydennykseksi isä järjesti runsaasti mahdollisuuksia matkusteluun. Tehtiin retkiä siellä täällä laajalla Venäjän maalla, useampia kertoja pistäydettiin Krimilläkin.

Kaiken tämän kuultuaan ymmärtää, että Maria tälläkin

hetkellä eroaa huomattavasti muista karjalaisista, hänessä on ilmeisiä merkkejä sekä luontaisesta että hankitusta sivistyksestä, vaikka ankara elämä tietenkin on kar sinut pois «turhaa koreutta».

21-vuotiaana Maria meni naimisiin karjalaisen kansakoulunopettajan Prokkojevin kanssa. Ensimmäinen pariskunta toimi Paatenessa, mutta muutti pian Selkiin. Lapsia syntyi kaikkiaan kuusi, näiden kohtaloista myöhemmin.

Tällaisessa mökissä Maria Prokkojev, entinen miljonäärintytär, asuu nykyään kolmen lapsensa kanssa. (TK. — Piha).

Mies likvidoidaan, kurjistuminen alkaa.

Vuonna 1937, jolloin Itä-Karjalassa ja muuallakin raivosivat tunnetut ankarat suomalaisten vainot, myös Maria Prokkojevin mies vangittiin. Syytä ei vangitsemistilaisuudessa ilmoitettu, mutta myöhemmin oli »Totuus»-lehdessä ollut mainintoja, että mies puhui liian paljon suomea sekä opettikin suomeksi. Kun mies keran oli viety, ei hänestä koskaan enää tullut minkäänlaista viestiä, ei kirjelippuakaan, niin että ilmeisesti hänet on ammuttu samoin kuin lukemattomat muut.

Tässä yhteydessä sopii mainita, että Prokkojevin kuulustelut kestivät 12 päivää ja koko ajan pidettiin miestä seisomassa, niin että hänen jalkansa turposivat siinä määrin, että ne oli leikattava.

Maria oli nyt siis yksin kuuden lapsensa kanssa, joista viimeinen tosin syntyi vasta 4—5 kuukautta tämän jälkeen. Hänellä ei aluksi ollut minkäänlaista ansioityötä eikä sitä bolshevikkikomennon aikana epäluotettavina vangittujen miesten vaimoille helpolla annettukaan. Vähä vähältä oli myytävä kaikki omaisuus. Lapsuudenkodin perinnöstäkään ei ollut mitään hyötyä, sillä jo bolshevikkivallankumouksessa oli tietenkin suuri osa omaisuudesta otettu valtiolle ja myöhemmin takavariokoitiin kaikki mitä oli jäljellä.

Muuten Marian isä, vaikka häntä täydellä syyllä voitiinkin pitää »porvarina», sai luonnollisen kuoleman. Hän oli kyllä tämän tästä vankina, mutta vapautettiin aina. Hän matkusti 1930 Petroskoihin ja siirtyi sieltä Karhumäkeen erään tyttärensä luokse. Karhumäessä hän sitten kuolikin noin 7 vuotta sitten.

Ankaraa raatamista, osa lapsista häipyä.

Kovasti yritettyään Maria Prokkojev sai edes jotakin työtä; hän pääsi postinkantajaksi. Koska siihen kului vain osa päivästä, oli käytännössä sellainen palkanmaksujärjestelmä, että kuukauden työ laskettiin 10 »truto»-päiväksi, joka tarkoitti 10 täyttä työpäivää. Tästä oli palkka 50 ruplaa. Mutta sellaisella ei toki voinut tulla kuukautta toimeen, ja niin Maria siivosi joitakin toimistohuoneita, mistä hän aluksi sai 100 ruplaa kuussa, mutta myöhemmin vain 40.

Kun kaikki mahdollinen omaisuus oli myyty, kävi tilanne vähitellen niin kestävämmäksi, että Maria ei katsonut voivansa elättää kaikkia lapsiaan. Epätoivoisena hän silloin antoi 2 lastaan Poventsan lastenkotiin, mistä ne nyt on kuljetettu ties minne. Puolisen toista vuotta sitten vanhin pojista oli jo kasvanut siksi suureksi, ollen vähän yli 15-vuotias, että saattoi muka lähteä töihin ja lähtikin Karhumäkeen. Hänestäkään ei ole sen koommin mitään kuulunut.

Kolmen jäljelle jääneen nuorimman kanssa Maria sitten jatkoi puutteenaista tai paremmin sanottuna kurjaa elämäänsä, kunnes suomalaiset saapuivat. Muuten mukana Mariakin lapsineen oli pakopuuhissa, mutta eipä sentään tullut asiasta oikein muuta kuin yritystä.

Niin kauan kuin on elämää...

Olimme jo aikaisemmin käyneet katsomassa Maria Prokkojevin asuntoa. Sen kaksi huonetta kertoivat kylläkin omaa tarinaansa: pari pöytää, pari tuolia, pari kolme sänkyä, jokin painokuva seinällä. Ei ollut kaikkea aivan välttämätöntäkään. Mutta siisteyttä oli, huolimatta siitä, että Maria nyt joutuu päivät tekemää

Itä-Karjalan ensimmäiset terveydenhuoltopäivät.

Tk. 9—10 p:nä pidettiin Munjärvellä Itä-Karjalan ensimmäiset terveydenhuoltopäivät, joille oli saapunut runsaasti osanottajia: lääkäreitä, terveyssisaria, kätilöitä ja lastenhoitajia kaukaa eri puolilta Itä-Karjalaa. Näistä ensimmäiset ovat jo toista vuotta työskennelleet Itä-Karjalan siviiliväestön keskuudessa, jonka pariin nopeasti on luotu suomalainen lääkintälaitos monine sairasmajoineen, terveystukikohtineen ja apteekkeineen, joista usea aloitti toimintansa vain muutamia harvoja viikkoja so. paikkakunnan vapauttamisen jälkeen.

Terveydenhuoltopäivät avasi lääkintäkomentaja Aarne Valle pitäen esitelmän terveydenhuollon yleisistä suuntaviivoista Itä-Karjalassa. Esitelmää pitivät edelleen piirilääkäri Erik Saraste eräistä hygienisistä probleemoista Itä-Karjalassa, tuberkuloosisairaalan lääkäri lääk.kapt. Antero Vuorinen tuberkuloosihuoltotyön järjestämisestä Itä-Karjalassa. Lastensairaalan lääkäri lääk.kapt. Paavo Heiniö lasten kesäripulin hoidosta, johtava terveyssisar Ida Nenonen kirjanpitytyöstä, terveyssisar E. Sormas karjalaisen henkilökunnan opetuksesta ja koulutuksesta, terveyssisar Taimi Lumme joukkorokotuksissa saavutetuista kokemuksista, terveyssisar Elma Kotokari kansanomaisten lääkintätapojen talteenottamisesta ja terveyssisar Toini Eskola kokemuksista kodinhoitajatyössä Äänislinnassa.

Päiviltä lähetettiin tervehdys lääk.ev.-luutn. Gunnarv. Hertzenille, joka oli toiminut ensimmäisenä piirilääkärinä Itä-Karjalassa sekä Suomen Punaiselle Ristille ja Mannerheimliitolle, jotka suuremmoisella tavalla ovat työtä tukeneet terveydenhuolto- ja muutakin huoltotyötä Itä-Karjalassa alueen vapauttamisesta lähtien. — Edellämäinnittujen liittojen edustajana oli päivillä läsnä Terveyssisarliiton puheenjohtaja Sigrid Larsson.

työtä maantierakennuksilla. Lapset saavat sillä välin tulla toimeen miten kykenevät.

Mainitsemme tästä Marialle ja tiedustelemme, eikö tämän keinon elämänjärjestys tunnu raskaalta. Hänen vastauksensa on valoisan luottava, ja hän ymmärtää täysin, etteivät suomalaisetkaan nykyisissä oloissa, sodan jatkuvasti riehuessa muutaman kymmenen kilometrin päässä, voi saada oloja vallan ihmeellisiksi. Mutta hän toteaa ne joka tapauksessa verrattomasti paremmiksi kuin bolshevikkien aikana. Hän selittää olevansa terve ja että työ ei ole niinkään raskasta kun luulisi. Hän on tottunut ruumiilliseen työhön. Hän on iloisissaan siitä, että leipää on, ja kehaisee erikoisen kiittolliseen sävyyn meikaläisiä sotilaita. Hänen pienille pelloilleen oli annettu siemenet ja perunat, ja sitten vielä suomalaiset sotilaat olivat muokanneet sarat sekä panneet siemenet kasvamaan. Kun hän syksyllä saattaa korjata sadon, ovat hänen ja hänen lastensa olot vieläkin paremmat.

Mainittakoon vielä, että Marian setä, Feodor Butorin, oli aikanaan monia vuosia kauppiana Ensossa siirtyen Moskovan rauhan jälkeen Kemiin, missä hän niinkään on toiminut kauppiana. Hän on Marialle kirjoittanut haluavansa siirtyä takaisin Ensoon.